

2023-09-14
TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr: NAF-2023-00285

Utvecklat kundval arbetsmarknadsinsatser

Förslag till beslut

Nämnden för arbete och försörjning föreslår att kommunfullmäktige i samband med mål och budget beslutar följande.

Kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Revidera nuvarande kundval
 - Kundval arbetsmarknadsinsatser revideras enligt förslag nedan.
2. Införa två nya kundval:
 - Kundval introduktionsinsatser sfi och arbetsintroduktion
 - Kundval förberedande arbetsinriktade insatser
3. Checkbelopp för respektive kundval enligt punkten 1 ovan fastställs av kommunfullmäktige i samband med Mål och budget.

Nämnden för arbete och försörjning beslutar följande.

1. Ersättningsmodellen justeras i enlighet med förslaget nedan
2. Förslaget insatsutbud implementeras under första halvåret 2024.
3. Nuvarande kundvalsinsatser fasas ut under implementeringstiden för de nya kundvalen.

Sammanfattning av ärendet

I samband med Kvalitetsuppföljningen av kundval arbetsmarknadsinsatser 2022, den 16 juni 2023 (NAF 2023-240), beslutade nämnden för arbete och försörjning att ge arbets- och etableringsenheten i uppdrag att ta fram förslag på kompletterande insatsutbud för kunder med komplexa behov.

Uppdraget att se över kommunens insatsutbud syftar till att möta behoven och erbjuda effektivt stöd till kunder med komplexa behov, så som personer med långvarig

arbetslöshet, funktionsnedsättningar, sociala utmaningar eller andra hinder som gör det svårt att komma in på arbetsmarknaden. Kommunens insatsutbud omfattar även insatser för att integrera nyanlända i arbetslivet eller stödja unga som behöver särskilt anpassade åtgärder.

Utifrån de gränsdragningar som beskrivs i ärendet nedan, erbjuder Nacka kommun insatser som kompletterar Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans insatsutbud. Nacka kommun har utöver det möjlighet att hjälpa och stödja kunder som av olika skäl inte innefattas av dessa myndigheters insatsutbud. I enlighet med socialtjänstlagen erbjuder Nacka kommun ett bredare spektrum av insatser just för kunder som av olika anledningar inte nås av dessa myndigheters insatser, samt för kunder med ekonomiskt bistånd som bedöms ha betydande svårigheter att komma in på arbetsmarknaden.

Från ett kundval med tre insatser till tre kundval med två nivåer vardera

Verksamheten föreslår en revidering av nuvarande **Kundval arbetsmarknadsinsatser**, för kunder med en arbetsförmåga över 25% som bedöms att med stöd av insatsen kunna komma i egen försörjning via till arbete, studier eller eget företagande inom insatstiden.

Vidare föreslås att nuvarande insats språk- och arbetsintroduktion justeras och flyttas till ett nytt kundval, **Kundval introduktionsinsatser sfi och arbetsintroduktion**, för kunder vars målsättning är att få stöd i etableringsprocessen och att antingen avslutas till insats hos Arbetsförmedlingen eller en stegförflyttning till en insats inom kundval arbetsmarknadsinsatser.

Slutligen föreslås ett nytt kundval, **Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser**, för kunder i behov av förberedande och i viss mån rehabiliterande stöd i form av exempelvis arbetsprövning för att efter insatsen uppnå kriterierna för att beviljas en insats inom kundval arbetsmarknadsinsatser.

Kundval 2024	Målgrupp och målsättning	Nivåer inom respektive kundval
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	Arbetsmarknadsinsatser för kunder i behov av vägledning och stöd, med minst 25 procent arbetsförmåga.	AMI 1 - kunder med full arbetsförmåga, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.
	Målsättning att kund avslutas till egen försörjning: arbete, studier under eller eget företagande	AMI 2 - kunder med arbetsförmåga 25-99%, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	Introduktionsinsatser för kunder i behov av att studera sfi i kombination med arbetslivsintroduktion.	ISA 1 - kunder i etableringsprogrammet, avslut till Arbetsförmedlingen.
	Målsättning att kund avslutas till Arbetsförmedlingen eller stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsats nivå 2.	ISA 2 - kunder utan etableringsersättning, i behov av sfi och arbetsplatsintroduktion, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser.

Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	Förberedande insatser för kunder med oklar arbetsförmåga som bedöms behöva stöd för att uppnå kriterier för kundval arbetsmarknadsinsatser.	FAI 1 - kunder i förlängda kundvalsinsatser med oklar arbetsförmåga, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.
	Målsättning att kund gör en stegförflyttning till arbetsmarknadsinsats nivå 2, eller annan insats/myndighet.	FAI 2 - kunder utan pågående insats/aktivitet, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.

Justering av checkbelopp, resultatbonus och ersättningsmodell

Utifrån externa genomlysningar, omvärldsbevakning och verksamhetens analys föreslås checkbelopp för de två nya insatsnivåerna inom kundval arbetsmarknadsinsatser samt för insatsnivåerna enligt förslag i ärendet.

För att ge ytterligare incitament att effektivt stötta kunderna till egen försörjning inom kundval arbetsmarknadsinsatser föreslås anordnare erhålla resultatbonus för kunder som avslutas till arbete eller studiemedelsberättigade studier som varar mer än sex månader. Vidare föreslås en snabbhetspremie för bonusberättigade avslut enligt beräkningar nedan.

Resultatbonus betalas inte ut för insatser med målsättning insats hos annan myndighet eller stegförflyttning i form av att uppfylla kriterier för kundval arbetsmarknadsinsatser.

Kundval 2024	Nivåer inom respektive kundval	Insatslängd antal månader	Ersättning per månad	Resultatbonus
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	AMI 1 - kunder med full arbetsförmåga, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.	3	3 800	20 000
	AMI 2 - kunder med arbetsförmåga 25-99%, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.	12	5 000	20 000
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	ISA 1 - kunder i etableringsprogrammet, avslut till Arbetsförmedlingen.	9	6 200	
	ISA 2 - kunder utan etableringsersättning, i behov av sfi och arbetsplatsintroduktion, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser.	12	6 200	
Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	FAI 1 - kunder i förlängda kundvalsinsatser med oklar arbetsförmåga, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.	3	8 000	
	FAI 2 - kunder utan pågående insats/aktivitet, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.	6	8 000	

Föreslagen budget och prognostiserat antal insatser

Verksamhetens analys av ekonomiska effekter av föreslaget justerat insatsutbud beskrivs utifrån vad som kan antas bli ökade investeringar likvärd som besparingar inom respektive kundval.

Kundval 2024	Målgrupp och målsättning	Ekonomiska analys	Budget per kundval 2024
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	<p>Arbetsmarknadsinsatser för kunder i behov av vägledning och stöd, med minst 25 procent arbetsförmåga.</p> <p>Målsättning att kund avslutas till egen försörjning: arbete, studier under eller eget företagande</p>	<p>Ökad investering: justerat checkbelopp, höjd resultatbonus, högre andel bonusgrundande avslut. Eventuell ökning målgruppen unga vuxna (KAA/UVAS).</p> <p>Besparingar: minskat antal insatser, färre antal förlängda insatser, ersättningsmodell med starkare incitament till snabbare resultat.</p>	4 461 000
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	<p>Introduktionsinsatser för kunder i behov av att studera sfi i kombination med arbetslivsintroduktion.</p> <p>Målsättning att kund avslutas till Arbetsförmedlingen eller stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsats nivå 2.</p>	<p>Ökad investering: justerat checkbelopp, fler kunder som ej ingår i etableringsprogrammet men i behov av introduktionsinsats och sfi.</p> <p>Besparing: kortare insattid för kunder inom etableringsprogrammet, borttagen bonus, färre anvisade nyanlända.</p>	2 139 000
Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	<p>Förberedande insatser för kunder med oklar arbetsförmåga som bedöms behöva stöd för att uppnå kriterier för kundval arbetsmarknadsinsatser.</p> <p>Målsättning att kund gör en stegförflyttning till arbetsmarknadsinsats nivå 2, eller annan insats/myndighet.</p>	<p>Ökad investering: Nytt kundval och ny insats. Checkbelopp, mer tidskrävande för tätare kundkontakt/stöd. Arbetsträning på arbetsplats med kontinuerlig handledning dagligdags.</p> <p>Besparing: Kunder i pågående långvarig/förlängd insats samt sjukskrivna kunder som bedöms kunna delta i förberedande insats. Långsiktigt fler Nackabor i arbete.</p>	2 400 000
			9 000 000

Långsiktiga effekter av ett justerat insatsutbud

Ett justerat insatsutbud som bättre möter kundernas behov väntas bidra till att uppnå nämndens målsättningar genom bland annat:

Ökad sysselsättning: Genom att erbjuda fler och varierade arbetsmarknadsinsatser kan fler kunder få hjälp att hitta och behålla ett arbete. Detta kan leda till en ökad sysselsättningsgrad på lång sikt, vilket är fördelaktigt för både kunder och Nackasamhället. Genom att erbjuda introduktions- och arbetsförberedande insatser kan fler kunder få effektivt stöd att utveckla de färdigheter och kunskaper som krävs för att komma ut på arbetsmarknaden och bli ekonomiskt oberoende på lång sikt.

Minskad arbetslöshet: Ett bredare insatsutbud som innehåller skräddarsydda åtgärder för olika grupper av arbetssökande, kan minska arbetslösheten, särskilt bland de kunder som har specifika hinder på vägen till egen försörjning. Ett utökat insatsutbud kan bidra till att minska social utsatthet genom att hjälpa kunder att undvika långvarig arbetslöshet.

Positiv ekonomisk påverkan: Om fler kunder blir sysselsatta och egenförsörjande på lång sikt innebär det en positiv ekonomisk påverkan på kommunens ekonomi genom ökade skatteintäkter och minskade kostnader för socialt stöd.

Ärendet

Bakgrund, uppdrag av nämnden för arbete och försörjning

I samband med redovisning av Kvalitetsuppföljningen av kundval arbetsmarknadsinsatser 2022, den 14 juni 2023 NAF 2023-240, beslutade nämnden för arbete och försörjning att ge arbets- och etableringsenheten i uppdrag att ta fram förslag på kompletterande insatsutbud för kunder med komplexa behov.

Utredningar och granskningar som rekommenderat justerat insatsutbud

Behovet av ett justerat insatsutbud för att mer effektivt kunna möta nuvarande kunders behov har föreslagits i ett flertal sammanhang under de senaste åren. För mer information och analys av behovet av ett justerat insatsutbud hänvisas till följande ärenden:

- Politiskt beslut och analys i Kvalitetsuppföljningen av kundval arbetsmarknadsinsatser 2022, NAF 2023-240 har rekommendationer gjorts i
- Rekommendationer i den externa översyn som genomfördes av arbetsmarknadsverksamheten under 2022, AFN 2022-203, samt
- Statistik och resultat som redovisats i arbetsmarknadsärendet NAF 2023-015.

Syfte och väntade effekter av ett justerat insatsutbud 2024

Arbets- och etableringsenhetens utredning har visat på följande möjliga långsiktiga effekter av ett justerat insatsutbud som bättre möter kundernas behov. Resultaten av de olika insatserna som föreslås i det justerade insatsutbudet nedan kan komma att variera beroende på olika faktorer och hur väl förslaget implementeras.

Ökad sysselsättning: Genom att erbjuda fler och varierade arbetsmarknadsinsatser kan fler kunder få hjälp att hitta och behålla ett arbete. Detta kan leda till en ökad sysselsättningsgrad på lång sikt, vilket är fördelaktigt för både kunder och Nackasamhället.

Minskad arbetslöshet: Ett bredare insatsutbud som innehåller skräddarsydda åtgärder för olika grupper av arbetssökande, kan minska arbetslösheten, särskilt bland de kunder som har specifika hinder på vägen till egen försörjning.

Ökad egen försörjning: Genom att erbjuda introduktions- och arbetsförberedande insatser kan fler kunder få effektivt stöd att utveckla de färdigheter och kunskaper som krävs för att komma ut på arbetsmarknaden och bli ekonomiskt oberoende på lång sikt.

Minskad social utsatthet: Ett utökat insatsutbud kan bidra till att minska social utsatthet genom att hjälpa kunder att undvika långvarig arbetslöshet. Detta bedöms ha positiva effekter på både individuell och samhällelig nivå.

Positiv ekonomisk påverkan: Om fler kunder blir sysselsatta och egenförsörjande på lång sikt innebär det en positiv ekonomisk påverkan på kommunens ekonomi genom ökade skatteintäkter och minskade kostnader för socialt stöd.

Ökad inkludering: Ett utökat insatsutbud kan bidra till ökad inkludering av olika grupper, inklusive kunder med funktionsnedsättningar, nyanlända, och kunder med långvarig arbetslöshet, vilket kan skapa ett mer inkluderande samhälle på lång sikt.

Avgränsning gentemot andra myndigheter

Avgränsningen mellan Arbetsförmedlingens, Försäkringskassans och kommunens uppdrag är tydlig. Den gemensamma målsättningen är att öka andelen förvärvsarbetande samt minska såväl arbetslösheten som långtidsarbetslösheten i Nacka kommun. Detta för att främja en välfungerande och inkluderande arbetsmarknad genom att bistå enskilda individer med olika åtgärder och insatser för att säkerställa att fler kunder når egen långsiktigt hållbar försörjning.

Arbetsförmedlingen: Arbetsförmedlingen är den statliga myndighet som ansvarar för att stödja arbetslösa och arbetssökande genom att erbjuda arbetsmarknadsinsatser. Fokus ligger på arbetssökande och personer som aktivt söker arbete på den öppna arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen erbjuder traditionella arbetsmarknadsinsatser, såsom jobbsökande, matchning mot lediga jobb, yrkesvägledning och arbetsmarknadsutbildning. Arbetsförmedlingen har vidare ett bredare uppdrag att matcha arbetsgivare och arbetssökande och tillhandahålla arbetsmarknadsinformation.

Arbetsförmedlingens fokus ligger på att hjälpa en bred grupp arbetssökande att komma i egen försörjning via arbete, medan kommunen ofta riktar sig till de kunder som av olika anledningar behöver mer individuellt anpassat stöd på sin väg att nå målet egen försörjning.

I Nacka kommun ansvarar nämnden för arbete och försörjning, för arbetsmarknadsinsatser, ekonomiskt bistånd samt den kommunala vuxenutbildningen. Verksamheten ansvarar för att verkställa nämndens målsättning om låg arbetslöshet och hög sysselsättning hos såväl ungdomar (16-24 år), vuxna inklusive skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar). Nacka kommun erbjuder insatser som kompletterar Arbetsförmedlingens insatsutbud till följande identifierade målgrupper:

- Ungdomar mellan 18 och 24 år som står utanför jobb- och studier
- Nackabor som tar emot ekonomiskt bistånd
- Nackabor med bristande språkkunskaper i svenska och som står utanför arbetsmarknaden som är:
 - Nyanlända invandrare som omfattas av etableringslagen och har rätt till etableringsinsatser hos Arbetsförmedlingen.
 - Nackabor som efter etableringstiden på två år fortfarande har bristande språkkunskaper i svenska och står utanför arbetsmarknaden.
- Anhöriginvandrare som inte omfattas av etableringslagen.

Samverkan mellan Nacka kommun och Arbetsförmedlingen. Nacka kommun arbetar utifrån en lokal överenskommelse med Arbetsförmedlingen för att påskynda individens etablering i arbetslivet och förbättra kompetensförsörjningen. Samverkan ska ske för de kunder som för sin etablering i arbetslivet bedöms ha behov av stöd, insatser och samordnade processer från både kommun och Arbetsförmedlingen. Detta med utgångspunkt i parternas ansvarsområden och uppdrag.

Försäkringskassan: Försäkringskassans huvudsakliga målgrupp är personer som är försäkrade inom det svenska socialförsäkringssystemet och som behöver rehabiliterande insatser för att återgå till arbetslivet efter sjukdom eller skada. Försäkringskassan erbjuder rehabiliterande insatser som kan inkludera medicinsk rehabilitering, arbetslivsinriktad rehabilitering och ekonomiskt stöd under rehabiliteringsperioden. Det är dock ovanligt att verksamhetens kunder får möjlighet att ta del av sådana insatser från Försäkringskassan.

Kommunen erbjuder kompletterande insatser: Utifrån ovan nämnda gränsdragningar erbjuder Nacka kommun insatser som kompletterar Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans insatsutbud. Nacka kommun har utöver det möjlighet att hjälpa och stödja kunder som av olika skäl inte innefattas av de insatser Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan erbjuder. I enlighet med socialtjänstlagen¹, innefattar Nacka kommuns arbetsmarknadsverksamhet kompletterande arbetsmarknadsinsatser för kunder i behov av ytterligare stöd. Kommunen erbjuder därav ett bredare spektrum av insatser än vad

¹ I enlighet med 2 kap. 1 § 1 st SoL svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan gör, för kunder som av olika anledningar inte nås av Arbetsförmedlingens insatser, kunder med ekonomiskt bistånd och kunder med svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Samtliga insatser inom nämndens nuvarande insatsutbud förklaras närmare i redovisning av arbetsmarknadsinsatser, NAF 2023-275.

Verksamhetens kunder

Arbets- och etableringsenheten prognostiserar ett fortsatt minskat kundunderlag samtidigt som verksamhetens kunder står allt längre från arbetsmarknaden och är i behov av mer stöd än tidigare. Denna tydliga utveckling har skett sedan kundval arbetsmarknadsinsatser infördes i Nacka 2009 (KFKS 2009/380). Checkbeloppen justerades 2016 (KFKS 2016/24-619) och 2017 (AFN 2017/51). Detta medför att en större andel av nämndens kunder är i behov av en förberedande insats för att uppfylla kriterierna för att delta i en arbetsmarknadsinsats på vägen till egen försörjning.

Statistik kundunderlag 2023

I analysen av kundunderlaget är det av vikt att skilja mellan antal beviljade insatser och registrerade aktiviteter, och antalet unika kunder. Detta då kunder kan ha olika insatser parallellt eller följande på varandra under året.

Prognos antal aktiva insatser och aktiviteter, helår 2023	Antal insatser och aktiviteter	Andel av totalt antal insatser och aktiviteter
Insatser kundval	216	20%
Rehabiliterande insatser	66	6%
Kunder i insats	282	26%
Vuxenutbildning, sfi, samhällsorientering	190	17%
Deltidsjobb, insats annan myndighet	191	17%
Kunder i studier eller annan aktivitet	381	35%
Medicinska aktiviteter, sjukskrivning	301	27%
Kunder utan insats eller aktivitet	140	13%
Kunder utan aktivitet/medicinsk utredning	441	40%
Totalt 2023	1 104	100%

Nedan tabell visar att under 2023 är prognosen att cirka 43 procent av verksamhetens unika kunder någon gång under året deltog i en arbetsmarknadsinsats (35 procent) eller rehabiliterande insats (9 procent). Vidare deltog motsvarande 24 procent av kunderna huvudsakligen i någon form av studier eller kommunal vuxenutbildning (12 procent) eller i en insats via omsorgsenheten på Nacka kommun eller via Arbetsförmedlingen (12 procent). Av verksamhetens totala antal unika kunder antas motsvarande 33 procent av

kunderna av olika anledningar inte ha deltagit i vare sig en insats eller aktivitet. Dessa kunder har bedömts inte att delta i en insats för närvarande.

Prognos unika kunder i huvudsaklig insats, helår 2023	Totalt antal unika kunder	Andel av totalt antal unika kunder
Insatser kundval	207	35%
Rehabiliterande insatser	51	9%
Kunder i insats AEE	257	43%
Vuxenutbildning, sfi, mm	71	12%
Deltidsjobb, insats annan myndighet	70	12%
Kunder i studier eller annan aktivitet	141	24%
Medicinska aktiviteter, sjukskrivning	55	9%
Kunder utan insats eller aktivitet	140	24%
Kunder utan aktivitet/medicins utredning	195	33%
Totalt 2023	593	100%

Nuvarande insatsutbud: Ett kundval med tre insatser

Nuvarande kundval arbetsmarknadsinsatser innefattar följande tre insatser:

- **Jobbpeng grund** - riktar sig till de kunder som står relativt nära arbetsmarknaden vilka inte bedöms ha några direkta arbetshinder. Insatsen beviljades ursprungligen de kunder som bedömdes kunna avslutas till egen försörjning inom tre månader. Förändringen i nuvarande kunders behov har gjort att flera av dessa insatser förlängts.
- **Förstärkt jobbpeng** - riktar sig till kunder med en mer komplex situation som kräver mer omfattande stöttning av anordnaren, inkluderande samordning med flera aktörer för att säkerställa kundens heltidsplanering. Insatsen beviljas till kunder som bedöms att med relevant stöd kunna avsluta till egen försörjning inom 12 månader.
- **Språk och arbetsintroduktion, SAI** - riktar sig till Nackabor mellan 18 och 65 år som omfattas av etableringsprogrammet, samt till Nackabor som inte omfattas av etableringsprogrammet men som har bristande språkkunskaper i svenska och står utanför arbetsmarknaden. Insatsen består av studier i svenska för invandrare, sfi samt arbetsintroduktion med språkträning i svenska på en arbetsplats. Insatsen beviljas till kunder i behov av sfi i kombination med en språkpraktik på en arbetsplats.

Nedan tabell visar kunder som beviljats arbetsmarknadsinsatser tillhandahållna via arbets- och etableringsenheten. Fördelningen åskådliggörs av antalet insatser och antalet unika kunder i respektive beviljad insats under 2023. Det är viktigt att notera att antalet insatser är högre än antalet unika kunder av flera anledningar. Dels kan en kund ha flera insatser, samtidigt eller vid olika tidpunkter under året. Dels kan en insats vara antingen kortare eller längre än ursprunglig beviljad insats.

Prognos helår 2023	Antal insatser 2023	Andel av totalt antal insatser 2023	Totalt antal unika kunder	Andel av antal unika kunder i insats	Andel av samtliga verksamhetens kunder
Kundval arbetsmarknadsinsats					
Jobbpeng grund	16	6%	15	6%	2%
Förstärkt jobbpeng	124	44%	121	47%	20%
Språk och arbetsintroduktion	77	27%	72	28%	12%
Totalt kundval	216	77%	207	80%	35%
Rehabiliterande insatser – ej kundval					
Case manager	18	6%	13	5%	2%
Hälsoträdgården	17	6%	14	5%	2%
Studieförberedande praktik, KAA	28	10%	24	9%	4%
Värna	4	1%	1	0%	0%
Totalt rehabiliterande insatser	66	23%	51	20%	9%
Kunder in beviljad insats	282	100%	257	100%	43%

Analys av bibehållet nuvarande kundval och insatser

Fördelar med befintligt kundval/insatsutbud AMI

- Tjänstepersoner och anordnare har kunskap om nuvarande insatser, villkor och arbetssätt
- Kontinuitet i arbetet för verksamheten och anordnare.
- Svagheter med befintligt kundval/insatsutbud
- Fortsatt långvariga insatser samt långvarigt behov av ekonomiskt bistånd
- Fortsatt stor andel kunder kvar i insatser ej anpassade för kundens nuvarande behov
- Fortsatt stor andel kunder utan insats

Utmaningar och risker med att bibehålla befintligt insatsutbud i kundvalet

Bland de utmaningar som verksamheten har identifierat med att behålla det nuvarande utbudet av insatser med en kundvalsmodell återfinns risken för fortsatt felaktig statistik i Kolada vid jämförelser med andra kommuner. Vidare bedöms att en stor andel av nämndens kunder kan gå miste om det stöd de behöver, eftersom de nuvarande insatserna inte är anpassade till deras individuella stödbehov och situation. Genom att inte erbjuda ett bredare utbud av insatser kan möjligheter missas att hjälpa kunderna att

hitta lämpliga vägar till egen försörjning, särskilt för dem med specifika behov eller hinder.

Förslag utvecklat insatsutbud 2024

Nämnden för arbete och försörjnings insatsutbudet föreslås justeras och utökas till tre kundval; Arbetsmarknadsinsatser, Introduktionsinsatser och Förberedande arbetsinriktade insatser. Inom respektive kundval föreslås två nivåer. Kundens bedömda behov och förutsättningar avgör vilken nivå av insatsen denne kommer att beviljas.

Tre kundval med två nivåer av insatser inom varje

Följande tre kundval föreslås. Inom varje kundval föreslås två nivåer av insatser.

- Kundval arbetsmarknadsinsatser, AMI.**
 Kunder med arbetsförmåga beviljas stöd att komma ut i egen försörjning. Målsättning med insatsen är avslut till arbete, studier eller eget företagande.
- Kundval introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA**
 Introduktionsinsats för kunder i behov av sfi i kombination med en arbetslivsintroduktion och sfi. Målsättning med insatsen är antingen att påbörja insats hos Arbetsförmedlingen eller att uppnå kriterier för kundval arbetsmarknadsinsats.
- Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI**
 Insats för kunder som bedöms behöva stöd för att uppnå kriterier för arbetsmarknadsinsats. Målsättning är stegförflyttning och avslut till arbetsmarknadsinsats nivå 2, eller annan insats/myndighet.

Tabellen nedan åskådliggör föreslagen nivåindelning och insatslängd för respektive kundval.

Kundval 2024	Målgrupp och målsättning	Nivåer inom respektive kundval
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	Arbetsmarknadsinsatser för kunder i behov av vägledning och stöd, med minst 25 procent arbetsförmåga. Målsättning att kund avslutas till egen försörjning: arbete, studier under eller eget företagande	AMI 1 - kunder med full arbetsförmåga, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.
		AMI 2 - kunder med arbetsförmåga 25-99%, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	Introduktionsinsatser för kunder i behov av att studera sfi i kombination med arbetslivsintroduktion. Målsättning att kund avslutas till Arbetsförmedlingen eller stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsats nivå 2.	ISA 1 - kunder i etableringsprogrammet, avslut till Arbetsförmedlingen.
		ISA 2 - kunder utan etableringsersättning, i behov av sfi och arbetsplatsintroduktion, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser.

Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	<p>Förberedande insatser för kunder med oklar arbetsförmåga som bedöms behöva stöd för att uppnå kriterier för kundval arbetsmarknadsinsatser.</p> <p>Målsättning att kund gör en stegförflyttning till arbetsmarknadsinsats nivå 2, eller annan insats/myndighet.</p>	<p>FAI 1 - kunder i förlängda kundvalsinsatser med oklar arbetsförmåga, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.</p>
		<p>FAI 2 - kunder utan pågående insats/aktivitet, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.</p>

Analys av implementering av justerat insatsutbud 2024

Möjligheter med föreslagna justeringar av kundval/insatser

- Fler kunder erhåller rätt insats vilket leder till progression och hållbart resultat
- Bredare insatsutbud för att möta nämndens alla kunder
- Extra kvalitetsgranskning genom ny-auktorisering av samtliga befintliga anordnare
- Kortare insattider
- Effektivare nyttjande av resurser och investerade medel
- Färre barn växer upp i familjer där föräldrarna inte går till jobbet
- Relevant rapportering i Kolada för mer rättvis jämförelse med Nackas jämförelsekommuner

Utmaningar med förslaget insatsutbud 2024

- Omfattande implementeringsarbete
- Tid att arbeta fram effektivitet i handläggning, utförande och rapportering
- Ökad initial kostnad, i förhållande till 2023 års prognostiserade utfall, ej i förhållande till budget.

Väntade effekter av förslaget insatsutbud 2024

Relevanta aspekter att ha i beaktande vid implementeringen av förslaget är att resursplanering och samarbetet med andra aktörer kommer att spela en avgörande roll för att uppnå långsiktiga effekter. Utvärderingar och uppföljning är också nödvändiga för att se till att förslaget ger önskade resultat.

Kunderna: De föreslagna kundvalen kommer att ge kunderna ett utökat insatsutbud, vilket potentiellt kan öka deras möjligheter att hitta mer anpassade och effektiva arbetsmarknadsinsatser. Det kan också leda till en ökad flexibilitet för kunderna att få den insats som bäst passar deras behov.

Verksamheten: För verksamheten innebär ett utökat insatsutbud att bevilja kunder mer relevanta och effektiva insatser utifrån varje kunds specifika möjligheter och behov. Under en implementeringsfas kan det utökade insatsutbudet innebära ökad komplexitet i

att hantera, administrera och rapportera ett större insatsutbudet. Implementering av ett utökat insatsutbud kommer också kräva en anpassning av befintliga processer och resurser för att möta den ökade efterfrågan. Samtidigt antas den ökade tillgängligheten av insatser möjliggöra en mer anpassad och effektiv service till kunderna, effektivare arbetssätt och mer rättvisande resultat.

Medarbetare: I samband med implementering av ett utökat insatsutbud kommer såväl verksamhetsutveckling som kompetensutveckling att genomföras. Det kan innebära ökad arbetsbelastning och krav på att hantera en större variation av kundbehov.

Anordnare: För de anordnare som är involverade i att tillhandahålla de olika insatserna kan den föreslagna ändringen innebära en ökad efterfrågan på deras tjänster. Det kan kräva att de anpassar sina resurser och kapacitet för att möta efterfrågan. Å andra sidan kan det också innebära nya affärsmöjligheter för anordnarna.

Nackasamhället: Ökad andel Nackabor på väg till eller i egen försörjning.

Checkbelopp, bonus och ersättningsmodell

Checkbelopp och ersättningsmodell för nuvarande kundval arbetsmarknadsinsatser beslutades 2016. En justering av ersättning för en av insatserna, språk- och arbetsintroduktion, beslutades 2018.

Justering av checkbelopp

Utifrån externa genomlysningar, omvärldsbevakning och verksamhetens analys föreslås checkbelopp för de justerade och de två nya kundvalen enligt nedan. Vidare föreslås att ingen resultatbonus betalas ut för insatser inom kundvalen introduktionsinsatser och förberedande arbetsinriktade insatser. Detta då det primära målet med dessa insatser inte är avslut mot arbete eller studier utan snarare en stegförflyttning mot en arbetsmarknadsinsats via Arbetsförmedlingen eller kommunen. En uppföljande analys av såväl bonusgrundande resultat som stegförflyttningar till annan insats och andra avslut kommer att presenteras i den årliga kvalitetsrapporten.

Nuvarande checkbelopp och bonus beslutades 2016

Checkbeloppen för nuvarande kundval 2023 är 3686 kr per månad för insats Jobbpeng grund, 4858 kr per månad för insats Förstärkt jobbpeng och 6080 kr per månad för insats Språk och arbetsintroduktion. För samtliga kunder med bonusgrundande avslut, kunder som avslutas till arbete eller studiemedelsberättigade studier som är längre än sex månader, ersätts anordnaren med en bonus på 18 000 kr.

Kundval insatser 2023	Insatslängd antal månader	Checkbelopp, ersättning per månad	Resultat- bonus
Jobbpeng grund	3	3 686	18 000
Förstärkt jobbpeng	12	4 858	18 000
Språk och arbetsintroduktion	12	6 080	18 000
TOTAL KUNDVAL 2023			

Förslag checkbelopp och bonus 2024

För de reviderade och nya kundvalen föreslås checkbelopp enligt nedan.

Bonus för avslut till arbete inom kundval arbetsmarknadsinsatser, enligt kriterier nedan, föreslås bibehållas för att motivera insatsens målsättning till avslut till egen försörjning genom arbete eller studier.

Resultatbonusen föreslås tas bort för insatser vars målsättning inte är avslut till egen försörjning, utan snarare avslut till arbetsmarknadsinsats eller annan myndighet.

Kundval 2024	Nivåer inom respektive kundval	Insatslängd antal månader	Ersättning per månad	Resultat- bonus
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	AMI 1 - kunder med full arbetsförmåga, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.	3	3 800	20 000
	AMI 2 - kunder med arbetsförmåga 25-99%, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.	12	5 000	20 000
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	ISA 1 - kunder i etableringsprogrammet, avslut till Arbetsförmedlingen.	9	6 200	
	ISA 2 - kunder utan etableringsersättning, i behov av sfi och arbetsplatsintroduktion, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser.	12	6 200	
Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	FAI 1 - kunder i förlängda kundvalsinsatser med oklar arbetsförmåga, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.	3	8 000	
	FAI 2 - kunder utan pågående insats/aktivitet, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.	6	8 000	

Föreslagna förändringar av ersättningsmodell inför 2024

Nuvarande ersättningsmodell för kundval arbetsmarknadsinsatser beslutades 2016. En justering av ersättningsmodellen för en av insatserna, språk- och arbetsintroduktion,

beslutades 2018. För insatser inom de nya kundvalen föreslås en något förändrad ersättningsmodell.

Nuvarande ersättningsmodell kundval arbetsmarknadsinsatser

Anordnare får månadsersättning för respektive insats.

För kunder som avslutas till arbete eller studiemedelsberättigade studier som är längre än sex månader, utfaller en bonus om 18 000 kr.

Föreslagna förändringar gällande ersättning, checkbelopp

Anordnare erhåller beslutat checkbelopp för den tid kund deltar i en beviljad insats hos anordnaren. I de fall en kund påbörjas eller avslutas under månaden räknas beloppet om, motsvarande de dagar insatsen genomförts.

Ersättning vid avbrutna insatser: I de fall en kund avslutas i förtid beviljas anordnare ett halvt månadsbelopp för att ha tid och möjlighet att avsluta kund samt slutrapportera på ett professionellt sätt. Detta appliceras inte för kunder som byter anordnare på egen begäran.

Föreslagna förändringar gällande resultatbonus

För kunder som beviljats insats inom kundval arbetsmarknadsinsatser föreslås en justering av nuvarande modell för bonus vid avslut till egen försörjning.

Bonusgrundande avslut: När kunder avslutats till arbete eller studiemedelsberättigade studier som varar längre än sex månader är anordnare berättigad till resultatbonus för insatsen. För de två kundvalen där målsättningen är stegförflyttning eller avslut till annan myndighet utgår ingen resultatbonus.

Ersättning för bonusgrundande avslut faller ut enligt nedan:

- 1. Snabbhetspremie (avser AMI 1 och AMI 2):** För kunder som avslutas till arbete innan insatsens beviljade slutdatum, erhåller anordnaren månadsersättning för resterande månader inom ordinarie beviljad insatstid.
Exempel: Kund beviljas arbetsmarknadsinsats på tolv månader. Anordnaren lyckas med uppdraget snabbare, genom att ge kund stöd att komma ut i egen försörjning på endast nio månader. Anordnaren erhåller då ersättning för hela den beviljade insatstiden, tolv månader för insats inom AMI 2.
- 2. Resultatbonus för AMI 1:** För resultatbonusgrundande avslut erhåller anordnaren en resultatbonus 20 000 kr, under förutsättning att kund avslutats innan den beviljade insatsens slutdatum.
Exempel: Kund kommer ut i egen försörjning snabbare än de beviljade 3 månaderna. Anordnaren erhåller då, utöver månadsersättning för hela insatstiden, även resultatbonus.

- 3. Resultatbonus för AMI 2:** För kundval arbetsmarknadsinsatser ersätts anordnare med resultatbonus med upp till 20 000 kr för kunder enligt följande:
- För resultatbonusgrundande avslut inom månad 1-6 av insatstiden erhåller anordnaren 100 procent av bonusbeloppet.
 - För resultatbonusgrundande avslut inom månad 7-10 erhåller 50 procent av bonusbeloppet.
 - För resultatbonusgrundande avslut inom månad 11-12 erhåller anordnaren 25 procent av bonusbeloppet.

Exempel: Kund kommer ut i egen försörjning efter 9 månaders insats. Anordnaren erhåller då, utöver månadsersättning för hela insatstiden om 12 månader, även bonus om 10 000 kronor, dvs 50% av bonusbeloppet.

Budget 2024

Nedan prognos för antalet insatser inom respektive kundval och insats är beräknade på antal hela insatser, det vill säga full längd enligt beslut om beviljad insats. Prognosen för 2023 är baserad på faktiska utbetalningar under första januari 2023 till och med 31 augusti 2023, omräknat till helår.

Prognosen för 2024 är beräknad utifrån prognostiserat kundunderlag, föreslagna justeringar i checkbelopp och ersättningsmodell, färre andel förlängda insatser, ökad träffsäkerhet och effektivitet i insatserna samt prognostiserat kundunderlag för året.

Nedan tabell visar en jämförelse mellan prognostiserat utfall 2023 och föreslagen budget 2024, utifrån totalt antal hela insatser, antal utbetalda checkbelopp/månadsersättningar och totala kostnader.

Kundval arbetsmarknadsinsatser 2023	Totalt antal månader checkbelopp	Prognos antal insatser (full insatstid) 2023	Prognos 2023
Jobbpeng grund	62	21	263 479
Förstärkt jobbpeng	782	65	4 085 568
Språk och arbetsintroduktion	329	27	2 037 189
TOTAL KUNDVAL 2023	1 173	113	6 386 235

Föreslagna kundval 2024	Totalt antal månader checkbelopp	Prognos antal insatser (full insatstid) 2024	Prognos 2024
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	30	10	274 000
	720	60	4 187 000
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	225	25	1 395 000
	120	10	744 000
Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	120	40	960 000
	180	30	1 440 000
TOTAL KUNDVAL 2024	1 395	175	9 000 000

Budgeten för respektive kundval är beräknade utifrån förväntad ökad initial investering samt antagna besparingar till följd av det justerade insatsutbudet och förändrad föreslagen ersättning och ersättningsmodell.

Kundval 2024	Målgrupp och målsättning	Ekonomiska analys	Totalt antal månader checkbelopp	Prognos insatser per kundval 2024	Budget per kundval 2024
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	<p>Arbetsmarknadsinsatser för kunder i behov av vägledning och stöd, med minst 25 procent arbetsförmåga.</p> <p>Målsättning att kund avslutas till egen försörjning: arbete, studier under eller eget företagande</p>	<p>Ökad investering: justerat checkbelopp, höjd resultatbonus, högre andel bonusgrundande avslut. Eventuell ökning målgruppen unga vuxna (KAA/UVAS).</p> <p>Besparingar: minskat antal insatser, färre antal förlängda insatser, ersättningsmodell med starkare incitament till snabbare resultat.</p>	750	70	4 461 000
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	<p>Introduktionsinsatser för kunder i behov av att studera sfi i kombination med arbetslivsintroduktion.</p> <p>Målsättning att kund avslutas till Arbetsförmedlingen eller stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsats nivå 2.</p>	<p>Ökad investering: justerat checkbelopp, fler kunder som ej ingår i etableringsprogrammet men i behov av introduktionsinsats och sfi.</p> <p>Besparing: kortare insattid för kunder inom etableringsprogrammet, borttagen bonus, färre anvisade nyanlända.</p>	345	35	2 139 000
Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	<p>Förberedande insatser för kunder med oklar arbetsförmåga som bedöms behöva stöd för att uppnå kriterier för kundval arbetsmarknadsinsatser.</p> <p>Målsättning att kund gör en stegförflyttning till arbetsmarknadsinsats nivå 2, eller annan insats/myndighet.</p>	<p>Ökad investering: Nytt kundval och ny insats. Checkbelopp, mer tidskrävande för tätare kundkontakt/stöd. Arbetsträning på arbetsplats med kontinuerlig handledning dagligdags.</p> <p>Besparing: Kunder i pågående långvarig/förlängd insats samt sjukskrivna kunder som bedöms kunna delta i förberedande insats. Långsiktigt fler Nackabor i arbete.</p>	300	70	2 400 000
			1 395	175	9 000 000

Budget för insatsnivåer inom föreslagna kundval 2024

Budgeten för de tre föreslagna kundvalen och insatsutbudet från och med 2024 ska täcka implementering av de nya kundvalen under en övergångsperiod. Med det föreslagna justerade insatsutbudet antas fler kunder komma i insats vilket väntas leda till att fler Nackabor når egen försörjning inom kortare tid än vad som varit möjligt med nuvarande insatsutbud.

Kundval 2024	Nivåer inom respektive kundval	Insatslängd, antal månader	Checkbelopp, ersättning per månad	Resultatbonus	Totalt antal månader/ checkbelopp	Prognos totalt antal insatser (full insatstid)	Totalt prognos 2024
Kundval, Arbetsmarknadsinsatser, AMI	AMI 1 - kunder med full arbetsförmåga, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.	3	3 800	20 000	30	10	274 000
	AMI 2 - kunder med arbetsförmåga 25-99%, avslut till egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.	12	5 000	20 000	720	60	4 187 000
Kundval Introduktionsinsatser, sfi och arbetsintroduktion, ISA	ISA 1 - kunder i etableringsprogrammet, avslut till Arbetsförmedlingen.	9	6 200	0	225	25	1 395 000
	ISA 2 - kunder utan etableringsersättning, i behov av sfi och arbetsplatsintroduktion, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser.	12	6 200	0	120	10	744 000
Kundval Förberedande arbetsinriktade insatser, FAI	FAI 1 - kunder i förlängda kundvalsinsatser med oklar arbetsförmåga, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.	3	8 000	0	120	40	960 000
	FAI 2 - kunder utan pågående insats/aktivitet, avslut stegförflyttning till kundval arbetsmarknadsinsatser eller annan myndighet.	6	8 000	0	180	30	1 440 000
					1 395	175	9 000 000

Ekonomiska konsekvenser

Arbets- och etableringsenhetens utredning har visat på följande möjliga långsiktiga ekonomiska konsekvenser av ett justerat insatsutbud som bättre möter kundernas behov.

Ökad sysselsättning: Genom att erbjuda fler och varierade arbetsmarknadsinsatser kan fler kunder få hjälp att hitta och behålla ett arbete. Detta kan leda till en ökad sysselsättningsgrad på lång sikt, vilket är fördelaktigt för både kunder och Nackasamhället. Genom att erbjuda introduktions- och arbetsförberedande insatser kan fler kunder få effektivt stöd att utveckla de färdigheter och kunskaper som krävs för att komma ut på arbetsmarknaden och bli ekonomiskt oberoende på lång sikt.

Minskad arbetslöshet: Ett bredare insatsutbud som innehåller skraddarsydd åtgärder för olika grupper av arbetssökande, kan minska arbetslösheten, särskilt bland de kunder

som har specifika hinder på vägen till egen försörjning. Ett utökat insatsutbud kan bidra till att minska social utsatthet genom att hjälpa kunder att undvika långvarig arbetslöshet.

Positiv ekonomisk påverkan: Om fler kunder blir sysselsatta och egenförsörjande på lång sikt innebär det en positiv ekonomisk påverkan på kommunens ekonomi genom ökade skatteintäkter och minskade kostnader för socialt stöd.

Konsekvenser för barn

Av rapporten ”Barns och ungas utanförskap” refereras till Nilsson och Wadeskog som uppskattar kostnaden för en individ som hamnar i utanförskap till ungefär 350 000 kronor per år, och detta belopp ökar med åldern. Utöver detta tillkommer kostnader för det produktionsbortfall som uppstår när personen inte är i arbetskraften. Att kostnaden ökar med tiden som en person tillbringar i utanförskap beror delvis på att utanförskap ofta ger upphov till allt sämre förutsättningar för individen. Det kan inkludera problem som missbruk, psykisk ohälsa, brottslighet eller andra negativa omständigheter, vilket resulterar i en negativ spiral i individens livssituation. En ökad sysselsättningsgrad bland föräldrar minskar risken för ekonomisk utsatthet och har en positiv inverkan på deras barn. Föräldrars situation på arbetsmarknaden tenderar att påverka deras barn i hög grad. Genom att skapa bättre möjligheter för fler föräldrar att delta i arbets- och samhällslivet minskar risken för att ett utanförskap hos föräldrarna ska överföras till deras barn.²

En studie utförd av Statistiska Centralbyrån visar att ungdomar med arbetslösa föräldrar har nästan 70 procent högre risk än andra att hamna utanför både arbetsmarknaden och studier. Forskningen sammanfattar att det existerar en koppling mellan en individs socioekonomiska ursprung och deras tendens att bli inblandad i brottslig verksamhet. Det är påvisat att personer vars föräldrar har begränsade ekonomiska resurser har en högre benägenhet att begå brott i jämförelse med de som kommer från mer välbärgade familjer. Barn till nyanlända växer upp med föräldrar som får en ordentlig introduktion och möjlighet att etablera sig både i samhället och arbetslivet.³

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 15 september 2023

² http://www.rufs.se/globalassets/h.-publikationer/2015_04_barn-och-unga.pdf

³ <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2023-03-01-socioekonomisk-bakgrund-och-brott.html>

Karin Dreik
Kvalitetsutvecklare
Arbets- och etableringsenheten

Pia Stark
Enhetschef
Arbets- och etableringsenheten